

Maa- ja metsätalousvaliokunta

Valtioneuvoston selvitys: EU:n kestävän rahoituksen taksonomia: Ilmastoa koskevaa delegoitua asetusta täydentävä delegoitu asetus koskien ydinenergia- ja maakaasutoimintoja

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Valtioneuvoston selvitys: EU:n kestävän rahoituksen taksonomia: Ilmastoa koskevaa delegoitua asetusta täydentävä delegoitu asetus koskien ydinenergia- ja maakaasutoimintoja (E 56/2022 vp): Asia on saapunut maa- ja metsätalousvaliokuntaan mahdollisia toimenpiteitä varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- neuvotteleva virkamies Milla Kouri, valtiovarainministeriö
- erityisasiantuntija Janne Lipponen, valtiovarainministeriö
- erityisasiantuntija Juho Korteniemi, työ- ja elinkeinoministeriö
- erityisasiantuntija Katja Tuokko, työ- ja elinkeinoministeriö
- neuvotteleva virkamies Sami Rinne, ympäristöministeriö

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- maa- ja metsätalousministeriö

VALTIONEUVOSTON SELVITYS

Ehdotus

Pääasiallinen sisältö

Taksonomia-kokonaisuutta ja taksonomia-asetuksessa asetettuja vaatimuksia delegoiduille asetuksille on kuvattu muun muassa E 120/2021 vp:ssa ja E 132/2021 vp:ssa.

Delegoitu asetus koostuu sekä itse säädöksestä että sen kolmesta liitteestä. Delegoidun asetuksen 1 artikla sisältää ilmastoa koskevan delegoidun asetuksen muuttamisen ja 2 artikla tiedonantovelvoitteita koskevan delegoidun asetuksen muuttamisen, joilla muutetaan näiden delegoitujen ase-

Valiokunnan lausunto MmVL 12/2022 vp

tusten liitteitä. Delegoidun asetuksen 3 artikla on voimaantuloartikla, jonka mukaan delegoitua asetusta ja sen liitteitä sovelletaan 1.1.2023 alkaen.

Delegoitu asetus sisältää kolme liitettä. Delegoidun asetuksen I-liitteessä muutetaan ilmastoa koskevan delegoidun asetuksen I-liitettä, jossa määritetään ilmastomuutoksen hillinnän alaiset taloudelliset toiminnot ja niiden kriteerit. Delegoidun asetuksen II-liitteessä muutetaan ilmastoa koskevan delegoidun asetuksen vastaavaa II-liitettä, jossa määritetään ilmastomuutoksen sopeutumisen tavoitteen mukaiset taloudelliset toiminnot ja niiden kriteerit. Delegoitu asetus sisältää III-liitteen, jolla muutetaan tiedonantovelvoitteita koskevaa delegoitua asetusta.

Delegoidussa asetuksessa määritetään kuusi uutta taloudellista toimintaa ilmastomuutoksen hillinnän ja kuusi uutta ilmastomuutoksen sopeutumisen ympäristötavoitteiden alle. Kummassakin tapauksessa kolme toimintoa koskevat ydinenergiaa ja kolme maakaasua.

Valtioneuvoston kanta

Suomi kannattaa täydentävän delegoidun asetuksen hyväksymistä.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Maa- ja metsätalousvaliokunta toteaa, että taksonomia-asetuksen perustavoitteena on luoda puitteet rahoituksen vapaaehtoiseksi suuntaamiseksi uskottaviin ja tehokkaisiin EU:n ilmastotavoitteita edistäviin toimiin. On selvää, että EU:n ja Suomen ilmasto- ja ympäristötavoitteiden saavuttaminen vaatii merkittäviä investointeja, joita ei voida rahoittaa pelkästään julkisin varoin. Valiokunta on aiemmissa lausunnoissaan korostanut, että täsmennettäessä taksonomia-asetusta komission delegoiduilla säädöksillä tavoitteena tulee olla selkeä kehikko, jonka tieteellinen perusta on vahva ja joka kohtelee eri toimialoja ja toimijoita oikeudenmukaisesti ja johdonmukaisesti.

Komissio antoi 9.3.2022 neuvostolle ja Euroopan parlamentille delegoidun asetuksen, jolla täydennetään joulukuussa 2021 voimaan tullutta taksonomian ilmastoa koskevaa delegoitua asetusta ydinenergia- ja maakaasutoiminnoilla. Komission delegoitua asetusta ja sen liitteitä sovelletaan 1.1.2023 alkaen. Neuvostolla ja Euroopan parlamentilla on neljä kuukautta aikaa hyväksyä tai vastustaa delegoitua asetusta. Delegoitua asetusta käsitellään kokonaisuutena, eikä sen sisältöä voi enää muuttaa. Valtioneuvoston kannan mukaan Suomi kannattaa täydentävän delegoidun asetuksen hyväksymistä. Maa- ja metsätalousvaliokunta yhtyen valtioneuvoston kantaan toteaa, että komission ehdotuksessa delegoiduksi asetukseksi ei ole otettu huomioon Euroopan turvallisuus- ja toimintaympäristössä tapahtunutta muutosta. Venäjän hyökkäys Ukrainaan on voimistanut halua irrottaa energiajärjestelmä fossiilienergiasta ja samalla Venäjä-riippuvuudesta.

Ydinvoiman ohella muut kotimaiset päästöttömät energialähteet tulevat olemaan avainasemassa pyrittäessä irrottautumaan Venäjän energiariippuvuudesta. Tukemalla uusiutuvaa energiaa ja hajautettua energiantuotantoa esimerkiksi biokaasun, aurinkoenergian ja tuulivoiman hyödyntämiseksi voidaan parantaa huoltovarmuutta ja vähentää riippuvuutta Venäjältä tuotavasta energiasta. Suomen huoltovarmuuden turvaamiseksi Venäjältä tuotua metsähaketta tulee korvata esimerkiksi kotimaisella energiapuulla ja turpeella. Valiokunta toteaa, että siirtymävaiheessa turpeen ener-

Valiokunnan lausunto MmVL 12/2022 vp

giakäytöstä ei tule luopua, vaikka siihen liittyy huoltovarmuuden turvaamisen ja ilmastoneutraaliuden saavuttamisen kannalta keskenään ristiriitaisia näkökohtia. Valiokunta korostaa, että Suomessa erityisesti monipolttokattilat ovat pienentäneet riippuvuutta yhdestä ainoasta energialähteestä ja parantaneet siten energian toimitusvarmuutta. Valiokunta pitää erityisesti muuttuneessa kansainvälisessä tilanteessa ongelmallisena, että joulukuussa 2021 voimaan tulleen delegoidun asetuksen arviointikriteerit eivät lue kiinteitä monipolttoainekattiloita kestäväksi bioenergian osalta. Komission tarkoituksena on määrääjoin päivittää delegoitujen asetusten sisältöä, ja tässä jatkotyössä Suomen tulee aktiivisesti vaikuttaa esille nostettuihin asetusten ongelmakohtiin.

Komission asetusehdotuksen teknisissä arviointikriteereissä maakaasu on rajoitetusti taksonomian piirissä vuoteen 2030 saakka. Ehtona on muun ohella, että laitos tulee suunnitella ja rakentaa käyttämään uusiutuvia tai vähähiilisiä kaasumaisia polttoaineita ja sen tulee siirtyä uusiutuvien tai vähähiilisten polttoaineiden täysimääräiseen käyttöön viimeistään vuonna 2035. Valiokunta toteaa, että maakaasu on fossiilinen polttoaine, jolla on Suomen energiajärjestelmässä melko vähäinen rooli. Suomessa maakaasulla on elintarviketeollisuudessa ollut perinteisesti merkittävä asema, ja monet yritykset suunnittelevat nyt investointeja maakaasua korvaaviin energialähteisiin. Tässä yhteydessä siirtyminen biokaasun käyttöön on yksi vaihtoehto, ja myös komission asetusehdotuksen säännöksillä siirtymisestä uusiutuvien kaasumaisten polttoaineiden käyttöön voi näiden investointien kannalta olla merkitystä. Valiokunta korostaa, että bioenergiaa tulee kohdella yhdenmukaisesti muiden vähäpäästöisten energiamuotojen kanssa.

VALIOKUNNAN LAUSUNTO

Maa- ja metsätalousvaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan korostaen edellä esitettyjä näkökohtia.

Helsingissä 12.5.2022

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Anne Kalmari kesk
varapuheenjohtaja Ritva Elomaa ps
jäsen Markku Eestilä kok
jäsen Seppo Eskelinen sd
jäsen Satu Hassi vihr
jäsen Mikko Lundén ps
jäsen Jari Myllykoski vas
jäsen Anders Norrback r
jäsen Raimo Piirainen sd
jäsen Piritta Rantanen sd
jäsen Arto Satonen kok
jäsen Mikko Savola kesk
jäsen Jenna Simula ps
jäsen Peter Östman kd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Tuire Taina